

SAMENWERKEN MET OUDERS IN ZORGTRAJECTEN

Om leerlingen optimale ontwikkelingskansen te bieden is samenwerking tussen school en ouders van groot belang. Een positief en regelmatig contact tussen school en ouders, een écht partnerschap, bevordert de ontwikkeling en het leren van kinderen. Het zou dus onderdeel moeten zijn van algemeen schoolbeleid op elke school, voor álle leerlingen. Maar het is nog eens extra belangrijk wanneer er zorgen zijn en er extra hulp nodig is rond een leerling.

De kennis van ouders en scholen over een kind vult elkaar heel goed aan. Ouders hebben over het algemeen een betere kijk op het welbevinden van hun kind, de emotionele ontwikkeling, de kansen en bedreigingen en zicht op hoe het kind de school ervaart. Scholen daarentegen hebben over het algemeen een betere kijk op de cognitieve ontwikkeling en het (sociaal) gedrag van leerlingen in de schoolcontext. De informatie van ouders vormt een belangrijke aanvulling op en spiegel voor het beeld dat de school heeft van het kind. De oorzaak van problemen moet soms ook gezocht worden in de schoolsituatie in plaats van in de aanleg van het kind of de opvoedingssituatie thuis. Bundeling van de kennis en ervaring van ouders en scholen komt daarom de pedagogische aanpak en de zorg voor een kind zeer ten goede.

Wettelijk gezien hebben scholen de plicht om ouders te informeren over de vorderingen van hun kind en de eventuele extra zorg die nodig is. Maar informeren alleen is niet voldoende voor goed partnerschap. Het is van belang om te investeren in een gedeelde verantwoordelijkheid met ouders. En om hen van meet af aan bij het onderwijs en de zorg van de school te betrekken, niet pas als er problemen zijn. Dat betekent dat leerkrachten en intern begeleiders ouders vanaf de start van hun kind op school betrekken bij wat de school signaleert of vermoedt. Dat ze ouders uitnodigen te vertellen hoe zij dat bij hun kind in de thuissituatie ervaren. En hen zo nodig de tijd te geven om moeilijke boodschappen te verwerken. Als ouders het gevoel hebben dat de school echt het beste met hen en hun kind voor heeft en niet handelt vanuit de wens om problemen af te schuiven kunnen school en ouders samen werken aan de beste zorg voor het kind.

Leerkrachten en intern begeleiders kunnen belemmeringen in de ontwikkeling, het leren, het gedrag of de thuissituatie van leerlingen vaak vroegtijdig signaleren. Als dat nodig is kunnen ze ook snel externe hulp inschakelen, onder meer via de zorgteams op scholen en de Zorg- en adviesteams (ZAT's). In zo'n bespreking gaat het vaak om gevoelige zaken. Ouders kunnen zich aangetast voelen in wat zij als hun privé domein beschouwen; de opvoeding van hun kind. De opstelling en aanpak van ouders en de gezinssituatie kunnen in het geding zijn. Dat maakt het des te noodzakelijker dat hierover zeer zorgvuldig met ouders gecommuniceerd wordt, waarbij het belang van het kind steeds voorop moet staan en de bindende factor vormt. Een oplossingsgerichte aanpak voorkomt daarbij dat ouders zich beschuldigd hoeven te voelen of de geboden oplossing als bemoeizucht ervaren. Ontevredenheid, mijden van contact en 'tegenwerking' van ouders in een zorgtraject ontstaan vooral doordat ouders vinden dat ze te weinig of te laat als gesprekspartner zijn uitgenodigd. Daar hebben ze in veel gevallen ook gelijk in, omdat ze vaak pas uitgenodigd worden nadat het besluit dat er hulp van buitenaf nodig is al genomen is.

Bij een bespreking in zorgteam of ZAT zijn voor de school externe hulpverleners betrokken. Dan heeft de school te maken met de *Wet op de bescherming Persoonsgegevens* en op wetgeving waaraan de zorginstellingen, zoals schoolmaatschappelijk werk, jeugdgezondheidszorg, bureau jeugdzorg, de leerplichtambtenaar of de politie gebonden zijn. Dan is extra zorgvuldigheid met betrekking tot de privacy van ouders vereist. Voor het zorgteam en ZAT is dan ook een goed privacyprotocol en – reglement nodig. Een voorbeeldmodel hiervoor, ontwikkeld in samenwerking met de Landelijke Helpdesk Privacy van vijf samenwerkende ministeries, vindt u op website www.zat.nl, onder 'Informatie over - > Privacyregels.

Voor een goede interdisciplinaire bespreking is de toestemming van ouders nodig. Sommige zorgteams/ZAT's nodigen ouders soms zelfs uit om bij de bespreking aanwezig te zijn. Ook voor hulpverlening en speciaal onderwijs is de medewerking van ouders nodig. De ervaring leert dat wanneer de school van meet af aan goed samenwerkt met ouders, zij vrijwel altijd bereid zijn om mee te werken aan een traject van hulpverlening en/of speciaal onderwijs. Wanneer dat niet voldoende is gebeurd, komt het vaker voor dat gegrepen moet worden naar uiterste redmiddelen, zoals schorsen, verwijderen of een zorgmelding bij bureau jeugdzorg.

Het NJi Onderwijs & Jeugdzorg heeft een handreiking geschreven over samenwerken met ouders in zorgtrajecten. Daarin vindt u meer informatie over het ontwikkelen van partnerschap met ouders. Daarin is onder meer een stappenschema opgenomen voor de verschillende fases in een zorgtraject, vanaf de zorg en de signalering van belemmeringen in de klas, via het zorgteam op school tot en met de inzet van jeugdzorg of speciaal onderwijs via het ZAT. Voor al die stappen in zo'n zorgtraject is ook aangegeven op welke momenten er (minimaal) contacten met ouders zouden moeten zijn en waarover dan gesproken kan worden. In de handreiking wordt u ook nader geïnformeerd over de informatieplicht van de school naar ouders en eventuele verzorgers toe. Voorts wordt aangegeven wat de school en de zorgpartners kunnen doen als de communicatie met ouders onverhoopt toch vastloopt en het belang van het kind dan in het geding is. Daarnaast zijn in de handreiking voorbeeldteksten opgenomen voor de schoolgids over de samenwerking met ouders en voor een folder voor ouders over het zorgteam/ZAT. De handreiking is te vinden op www.zat.nl -> 'School en ouders samen in zorg'.